

סטיבן רוזין - שה"מ, מחוז העמקים, המחלקה לבקר
strozen@shaham.moag.gov.il

פיטום פרות הזדמנות להגדלת רווח

בשנים 2007-2008 ניתנה הזדמנות פז, להגדיל מאוד את הרווח של הרפת על ידי ייצור חלב עוזף, שנמכר בכל כמות שהצליחו לייצר, במחיר כמעט מלא ומובטח. מנהלי רפתות שפעלו נכון והצליחו לייצר עודפים גדולים בשנים אלו, הגדילו את העדר ואת רווחי הרפת. כיום יש עוזף פרות וחשוב לתכנן את הוצאתן מהעדר תוך השאת התמורה האפשרית

תחשיב כלכלי

כדי לחשב את הצפי האפשרי לרווח מפיטום נלקחו נתונים זהירים. אנחנו מכירים משקים שהגיעו לתוצאות טובות, אף יותר. נניח 50 ימי פיטום בממוצע ועלייה במשקל של 1.6 ק"ג ליום ותוספת סיווג של שתי דרגות (מדירוג ט ל דירוג ט+) על פרה שהייתה בתחילת הפיטום 650 ק"ג והגיעה למשקל 730 ק"ג בסוף התקופה (תוספת של 80 ק"ג במשקל). המחיר היום לדרגת ט+ הוא 10.3 ש"ח ותוספת סיווג מ-ט ל-ט+ = 1.70 ש"ח לק"ג).

ההכנסות מהפיטום של הפרה

$$1. \text{ תוספת משקל: } 80 \text{ ק"ג} \times 10.3 \text{ ש"ח} = 824 \text{ ש"ח}$$

$$2. \text{ תוספת סיווג: } 650 \text{ ק"ג} \times 1.70 \text{ ש"ח} = 1,105 \text{ ש"ח}$$

$$\text{סך הכול הכנסות} = 1,929 \text{ ש"ח}$$

ההוצאות

$$1. \text{ מנת פיטום: } 650 \text{ ק"ג} \times 1.8\% \text{ ממשקל גוף} = 12 \text{ ק"ג ח"י צריכה}$$

$$12 \text{ ק"ג ח"י} \times 1.2 \text{ ש"ח} = 14.4 \text{ ש"ח} \times 50 \text{ ימים} = 720 \text{ ש"ח}$$

$$2. \text{ ריבית} + \text{שונות} = 1.50 \text{ ש"ח} \times 50 \text{ ימים} = 75 \text{ ש"ח}$$

$$3. \text{ ההנחה היא שאין תוספת עבודה לפיטום מספר קטן של פרות (אחרת, כלל לא בטוח שכדאי לפטום).}$$

$$\text{סך הכול הוצאות} = 795 \text{ ש"ח.}$$

$$\text{רווח לפרה הממוצעת שלנו} = 1,134 \text{ ש"ח}$$

כלומר, בהנחות שלקחנו, רפת עם מכסת חלב של 3,300,000 ליטר עם 300 פרות ויציאה של 33.3% או 100 פרות בשנה, מהן ניתן לפטם כ-60 פרות, הרווח הנוסף יהיה מעל 66,000 ש"ח בשנה. גם כאשר מחירי הבשר יורדים במידה מסוימת, נשאר עדיין הבדל גדול במחירים של בשר על פי הסיווגים.

ד"ר מאורי רוזין, הלל מלכה ואנוכי מתכננים להתחיל בקרוב מספר תצפיות, כדי לבחון אסטרטגיות שונות לייעול פיטום הפרות.

נודה לרפתות בצפון שיסכימו לשתף אתנו פעולה וייצרו קשר. ■

2 שנת 2009 ובשנת 2010 על כל מנהל רפת לחפש דרכים להגדלת הרווח, במיוחד במצב של מכסות קשיחות והגבלת הייצור. כוון אחד אפשרי, לחלק מהרפתות, הוא פיטום של פרות המיועדות ליציאה. אמנם מדובר ברווחים שאינם גבוהים במיוחד, ביחס למחזור הרפת, אבל במידה המצריכה לבחון את האפשרות.

הכללים להצלחה

מטרת פיטום פרות ליציאה היא להעלות בזמן קצר את סיווג הפרות ואת משקלן לקראת היציאה. לא לכל רפת הנוהל מתאים. כמו כן, הוא לא מתאים לכל פרה.

א. פיטום מתאים רק לפרות בריאות, אבל לא "מלאות", בסיווג נמוך מ-ט+ וללא עטינים גדולים.

ב. חשוב להפסיק לחלוב את הפרות (שעדיין מניבות מעט חלב) ולשים אותן בקבוצה נפרדת.

ג. מומלץ להזין את הפרות לפיטום עם מנת פיטום. מנה זו מיועדת להגדלת המשקל ולמילוי מהיר - זו אינה ההזדמנות להזין את הפרות ב"שאריות".

ד. תקופת הפיטום שונה מפרה לפרה וצריכה לנוע בין שבועיים עד למקסימום של שלושה חודשים.

ה. יש להוציא את הפרה לאחר שהגיעה לסיווג ט+ או הפסיקה לעלות במשקל באופן מספק.

ו. מומלץ שפיטום הפרות יתבצע עם תאום והשגחה של מסווג בקר כדי להבטיח הצלחה.

ז. רצוי לפטם פרות בקבוצות כי ניתן, בדרך כלל, לקבל מחיר יותר גבוה על פרה יוצאת, כאשר מוכרים יותר מפרה אחת בזמן מסוים. הפרמטרים הקריטיים להצלחה הם בחירה נכונה של הפרות לפיטום, קביעת העיתוי הנכון ליציאת כל פרה, הזנה נכונה וממשק מיטבי.

ראינו משקים שקיבלו בהזנה במנת פיטום תוספות משקל ממוצע של 1.7 ק"ג ליום ויותר, שיפור בסיווג של שתי דרגות ויותר, בחודש וחצי פיטום בממוצע. פרות מסוימות מוסיפות יותר מ-2 ק"ג ביום בתקופת הפיטום.